

Koronavirusas 2019 n-CoV

OIE vardu pateikiame klausimus ir atsakymus apie 2019 m. išplitusį naują koronavirusą (2019 n-CoV).

- Kas yra 2019 metų naujas koronavirusas?

Koronavirusai (CoV) yra RNR (ribonukleino rūgšties) virusų šeima. Jie vadinami koronavirusais, nes viruso dalelėms būdingas smailių baltymų „karūna“ (*crown*) aplink jo lipidų apvalkalą. CoV infekcijos būdingos gyvūnams ir žmonėms. Kai kurios CoV padermės yra zoonozinės, tačiau daugelis padermių nėra zoonozinės.

Žmonėms CoV gali sukelti ligas, pradedant nuo peršalimo ir baigiant sunkesnėmis ligomis, tokiomis kaip [Middle East Respiratory Syndrome](#) (sukelia MERS-CoV) ir sunkus ūmus kvėpavimo sindromas (sukelia SARS-CoV). Išsamūs tyrimai rodo, kad SARS-CoV buvo perduodamas iš Afrikinių civetų žmonėms, o MERS-CoV - iš dromedaro kupranugarių žmonėms.

2019 m. Gruodžio 31 d. Buvo pranešta apie nežinomos etiologijos pneumonijos atvejus žmonėms Uhano mieste, Hubei provincijoje, Kinijoje. Kinijos valdžios institucijos 2020 m. Sausio 7 d. Nustatė, kad ligos sukėlėjas yra CoV, 2019 pavadintas nauju koronavirusu (2019-nCoV). Nuo to laiko kelios Kinijos provincijos ir keletas provincijų pranešė apie žmonių susirgimus, tų kurie lankėsi Uhano mieste taip pat pranešami atvejai už Kinijos ribų. Tikslesnė informacija PSO svetainėje <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019>.

- Ar gyvūnai yra atsakingi už 2019 metų naujų žmonių koronavirusinę infekciją?

Genetinės sekos duomenys atskleidžia, kad 2019-nCoV yra artimas kitų CoV, aptinkamų *Rhinolophus* šikšnosparnių (Horseshoe Bat) populiacijose. Kyla įtarimas, kad 2019 m. nCoV šaltinis susijęs su gyvūnais, tačiau norint tai patvirtinti, reikalingi papildomi tyrimai. Nors yra įtarimų, kad pirminis 2019-nCoV įvedimas žmonėms galėjo kilti iš gyvūninės kilmės, tačiau vyraujantis paskesnio perdavimo būdas yra žmogaus iš žmogaus. Šiuo metu vykdomi tyrimai atskleis gyvūnų šaltinį (įskaitant rūšis) ir nustatant galimą gyvūno nešiotojo vaidmenį šioje ligoje.

- Ar yra kokių atsargumo priemonių, kurių reikia imtis su gyvūnais ar gyvūninės kilmės produktais?

Remiantis PSO patarimais, lankantis gyvū gyvūnų, šlapių ar gyvūninių produktų turguose, kaip bendroji atsargumo priemonė, turėtų būti taikomos bendrosios higienos priemonės, įskaitant reguliarių rankų plovimą muilu ir geriamu vandeniu, palietus gyvūnus ir gyvūninius produktus, venkite paliesti akis, nosį ar burną rankomis ir venkite kontakto su sergančiais gyvūnais ar sugadintais gyvūninės kilmės produktais. Reikėtų vengti bet kokio kontakto su kitais gyvūnais aplinkoje (pvz., Benamėmis katėmis ir šunimis, graužikais, paukščiais, šikšnosparniais). Taip pat svarbu vengti kontakto su galimai užterštais parduotuvių ir prekyviečių paviršiais.

PSO pateiktos standartinės rekomendacijos užkirsti kelią infekcijos plitimui apima reguliarių rankų plovimą, burnos ir nosies uždengimą kosint ir čiaudint, kruopštus mėsos ir kiaušinių virimas. Venkite artimo kontakto su visais, kuriems pasireiškia kvėpavimo takų ligos simptomai, pavyzdžiui, kosulys ir čiaudulys. Rekomenduojama su žalia mėsa, pienu ar gyvūnų organais elgtis atsargiai, siekiant kad būtų išvengta kryžminio užteršimo

nevirintais maisto produktais, laikantis gerosios maisto saugos praktikos. Tolesnių PSO rekomendacijų galite rasti čia: <https://www.who.int/health-topics/coronavirus#>

- Ką veikia OIE?

OIE (Pasaulinė gyvūnų sveikatos organizacija) palaiko ryšius su savo regionine atstovybe Azijoje, OIE atstovu Kinijoje ir Nacionaline veterinarijos tarnyba, OIE laukinės gamtos darbo grupe, taip pat FAO ir PSO, kur dalinasi naujausia informacija. OIE glaudžiai bendradarbiauja su savo ekspertų tinklu, dalyvaujančiu atliekant dabartinius ligos šaltinio tyrimus. Gandai ir neoficiali informacija taip pat stebimi kasdien.

- Kokia yra veterinarijos tarnybos tarptautinė atsakomybė šiuo atveju?

2019-nCoV aptikimas gyvūnams atitinka pranešimo OIE per WAHIS kriterijus, atsižvelgiant į OIE Sausumos gyvūnų sveikatos kodeksą kaip naują ligą [emerging disease](#).

Todėl apie bet kokį 2019-nCoV aptikimą gyvūnams (įskaitant informaciją apie rūšis, diagnostinius tyrimus ir atitinkamą epidemiologinę informaciją) turėtų būti pranešama OIE.

Veterinarijos institucijoms svarbu išlikti informuotoms ir palaikyti glaudžius ryšius su visuomenės sveikatos institucijomis ir asmenimis, atsakingomis už laukinę gamtą, kad būtų užtikrintas nuoseklus ir tinkamas pranešimai apie pavojų ir rizikos valdymas.

Reikėtų išlaikyti veiksmingą biologinio saugumo rizikos valdymą ir bendradarbiavimą su tikrinimo institucijomis.